

Fruiters d'un temps II

PROGRAMA DE RECUPERACIÓ I DISTRIBUCIÓ
DE VARIETATS DE FRUITERS TRADICIONALS
DE LES ILLES BALEARS

+ info:

www.slowfoodib.org

Slow Food Illes Balears

Slow Food Illes Balears és una associació local sense ànim de lucre, que pertany al moviment internacional **Slow Food** (www.slowfood.com), el qual treballa a 130 països i compta amb més de 86.000 membres. Per el nostre compromís amb la salvaguarda dels aliments, les matèries primeres les races i varietats autòctones, les cultures locals i, en definitiva, la biodiversitat del planeta, continuem amb el programa de recuperació i distribució de fruiters autòctons de les Illes Balears amb la col·laboració de **Vivers Llabrés** (www.viverosllabres.com).

El nostre objectiu és posar a l'abast de tots els illencs la possibilitat de recuperar i gaudir d'una selecció de fruiters tradicionals que suposen un patrimoni genètic, cultural i gustatiu que, per desgràcia, es troba en vies de desaparició. Es tracta d'uns fruiters que en les darreres dècades han estat substituïts per noves varietats comercials foranes sota uns paràmetres de productivitat en detriment de la qualitat. Actualment, aquestes varietats no es comercialitzen i són fruites i arbres que no podem trobar al nostre mercats.

Amb **Fruiters d'un Temps** volem que, en un futur no gaire llunyà, **aquest valuós patrimoni quasi perdut torni al nostre paisatge, al nostre mercats i a la nostra taula.**

I tu pots fer la primera passa per contribuir-hi! És molt senzill:

1. Facilita'ns totes les dades que et demanem.
2. Indica'ns la quantitat que vols de cada varietat.
3. Envia aquest formulari a: fruiters@slowfoodib.org (www.slowfoodib.org)
També o pots enviar a l'apartat de correus 1024, Caimari (07314).
O bé truca al **617 521 794** i et resoldrem qualsevol dubte que tinguis.
4. Tan aviat com puguem et confirmarem la teva comanda per correu electrònic.
5. S'ha de tenir un poc de paciència i esperar... És el ritme de la natura!
6. Mitjançant un avís previ, a partir del mes de **novembre de 2010** ja els podreu anar a cercar. Seran uns arbres d'1,50 cm, aproximadament. Us esperaran a **Vivers Llabrés**, Ctra. MA15 Palma-Artà, km.45,5. Tel. 971 834 888. (www.viverosllabres.com)
7. A la recollida els heu de pagar. Preu: 12€. Figueres i nesprers: 15€. Com veieu no us fem deixar res a compte perquè confiem en la vostra paraula. Penseu que el vivers corren un risc i, si no es recullen els arbres, aquest programa no tindrà continuïtat en el temps.
8. Sembreu-los a bon lloc, tracteu-los amb cura i ben aviat podreu assaborir fruites d'un temps.

Núm. comanda	
DNI	
Nom i llinatges	
Adreça	
Ciutat i CP	Telèfon
Adreça electrònica	Data naixement
Professió	

www.slowfoodib.org
fruiters@slowfoodib.org
tel. 617 521 794
apartat de correus 1024
caimari (07314)

Slow Food Illes Balears

Amb **Fruiters d'un Temps** volem que, en un futur no gaire llunyà, aquest valuós patrimoni quasi perdut torni al nostre paisatge, al nostre mercats i a la nostra taula.

Fruiters
d'un
temps II

Fruiters d'un Temps desitja ampliar l'oferta tant en nombre d'espècies, incorporant-ne de noves, com el d'incloure noves varietats dins les espècies ja existents al catàleg.

De les 13 espècies i 67 varietats que oferirem a l'anterior campanya, enguany hem afegit 50 noves varietats: **6 pomeres** (4 d'elles de Menorca), **6 pereres** i **1 prunera**. A més de 2 noves espècies de fruiters. Per una banda una sèrie de **6 varietats de boníssims melicotons**, i per l'altra una extraordinària selecció de **31 figueres**.

D'aquesta manera ja son **117** les varietats que entre tots estem recuperant.

VARIETATS TRADICIONALS DE FRUITERS CAMPANYA 2010/2011

FIGUERES *

- Roig Manyes** Fruita abaldufada i petita, maduració mitjana, un poc fada de sabor però amb alt risc d'erosió genètica grau 5.
- Albacor comuna** Fruita cònica i grossa, maduració primarenca de dos esplets, excel.lent sabor. Risc d'erosió genètica grau 3.
- Victoria** Fruita cònica i mitjana, maduració tardana, molt bona i sucosa. Risc d'erosió genètica grau 3.
- De tres esplets** Fruita abaldufada i petita, molt primerenca de tres esplets, excel.lent sabor. Risc d'erosió genètica grau 3.
- Manresa** Fruita cònica i mitjana, molt primarenca, dos esplets, bona. Risc d'erosió genètica grau 5.
- Lloral** Fruita abaldufada mitjana, maduració mitjana molt vigorosa, àcida. Risc d'erosió genètica grau 3.
- Cucurella** Fruita cònica grossa,molt primerenca,dos esplets, molt bona. Risc d'erosió genètica grau 5.
- Blanca clara** Fruita ouada i grossa,madruració mitjana, bona per a sequer, sucosa. Risc d'erosió genètica grau 3.
- Bordissot verda** Fruita abaldufada grossa, maduració mitjana, similar a la blanca pero més sucosa i mes primarenca, excel.lent. Risc d'erosió genètica grau 5.
- Verdal negra** Fruita abaldufada petita,maduració mitjana, sucosa i àcida. Risc d'erosió genètica grau 5.
- Cuiro de bou** Fruita esfèrica mitjana, tardana, molt negre, bona. Risc d'erosió genètica grau 4.
- Porquenca blanca** Fruita cònica-ouada molt grossa, primarenca dos esplets i no molt bona. Risc d'erosió genètica grau 4.
- Carlina** Abaldufada petita, la més primerenca de les agostenques, fada. Risc d'erosió genètica grau 2.
- Bordisot rossa** Fruita abaldufada mitjana, maduració mitjana, exquisida. Risc d'erosió genètica grau 5.
- Martinenca rimada** Fruita abaldufada mitjana, maduració mitjana, bona. Risc d'erosió genètica grau 3.
- Matasoldats** Fruita abaldufada petita, maduració mitjana, no molt bona. Risc d'erosió genètica grau 5.
- Blava** Fruita cònica mitjana, primarenca, dos esplets, molt gustosa. Risc d'erosió genètica grau 3.
- Rogisca** Fruita ouada-cònica mitjana, maduració mitjana, no és bona. Risc d'erosió genètica grau 5.
- Del Sen Jaume Grau** Fruita abaldufada, grossa, tardana, excel.lent. Risc d'erosió genètica grau 4.
- Renyeca** Fruita abaldufada petita, tardana, sucosa però fada. Risc d'erosió genètica grau 5.
- Miralla** Fruita esfèrica grossa,tardana, molt bona. Risc d'erosió genètica grau 2.
- De la gloria** Fruita abaldufada grossa, molt tardana, excel.lent. Risc d'erosió genètica grau 3.
- De la plata** Fruita abaldufada, molt grossa, fulles platetjades, tardana. Excel.lent. Risc d'erosió genètica grau 5.
- Paratjalina** Fruita esfèrica petita, maduració mitjana, molt gustosa. Risc d'erosió genètica grau 4.
- Pollencina (de la caseta)** Fruita ouada mitjana, primarenca, no gaire bona. Risc d'erosió genètica grau 2.
- Molondre** fruita cònica petita, primarenca, dos esplets, molt bona. Risc d'erosió genètica grau 4.
- Morro de bou** Fruita abaldufada molt grossa, tardana, excel.lent. Risc d'erosió genètica grau 5.
- Cosme Manyo** Fruita abaldufada molt grossa, tardana, molt bona. Risc d'erosió genètica grau 5.
- De les 7 cotnes** Fruita ouada petita, primarenca, no gaire bona. Risc d'erosió genètica grau 4.
- Tia Penya** Fruita cònica abaldufada grossa, tardana de dos esplets, excel.lent. Risc d'erosió genètica grau 4.
- Ull de perdiu** Fruita ouada mitjana, tardana, bona. Risc d'erosió genètica grau 2.

MELICOTONERS *

- De Mamelló** Fruit de tamany mig, de color vermell, aromàtic; molt primerenc.
- Fressó** Fruit de polpa fluixa, pinyol aferrat, molt sucós, madura a l'estiu.
- Groc tardá** Fruit de bon tamany, té una maduració escalonada que arriba fins a l'octubre.
- Groc** Fruit de tamany discret, madura a l'estiu.
- De Vinya** Fruit molt sucós, pinyol desferrat que a vegades es xapa; color mig vermell.
- Sineus** Fruit de bon tamany de coloració rosada i pasta blanca; excel.lent.

POMERES

- Rave *** Fruit de tamany mig, color verd amb una galta vermella, polpa molt forta, maduració tardana.
- Reneta tardana *** Fruit petit, de color verd clar i vermell; molt tardana, madura dins el novembre. Es conserva molt bé.
- Bon Jesus o poma blanca de Menorca *** Fruit de color blanc, un poc àcida, molt productiva, es recull pel novembre.
- Xeca *** De Menorca. Fruit de color vermell, és molt dolça; madura a l'octubre.
- D'en Kane *** De Menorca: te coloració roja, un poc ratxada, molt dolça; és molt productiva. Es recull del 10 de setembre al 10 d'octubre.
- Xeconí *** De Menorca: fruit de tamany mig, de color vermell., molt dolça. Molt productiva, es recull del 20 d'agost al 10 de setembre.
- Sant Joan** És la primera poma a madurar (Sant Joan), color blanc, mida mitjana, gust àcid.
- Sant Joan Vermella** Madura a finals de juny, és de mida mitjana, color molt vermell generalitzat.
- Vermella de Sant Pere** Maduració a finals de juny o principis de juliol, color vermell ratllat, dimensions mitjanes, polpa molt blanca i sucosa, gust característic.

- Marinera** Madura dins el mes de juliol, té unes dimensions considerables, coloració groga amb ratlles vermelles ben marcades.

- Niela** Madura dins el mes de juliol, té unes dimensions considerables, coloració groga amb una galta de color vermell, polpa mitjanament consistent.

- Guillema** Madura el mes d'octubre, bones dimensions i posat vertical. És groga amb ratlles vermelles. Molt saborosa.

- De la Rosa Primerenca** Madura el mes de juliol, grandària discreta, groga amb ratlles vermelles.

- De la Rosa** Madura el mes de juliol, bona mida, groga amb ratlles vermelles, bon gust.

- Mora** Madura el mes de juliol, grandària mitjana, color vermell intens.

- Del Ciri** Madura a la tardor, és de color groc i bona mida, té bon gust i es conserva algun temps. Molt popular.

- Del Ciri Vermell** Madura a la tardor, és de color vermell amb algunes ratlles. Bon gust.

- Nespla** És una poma grossa, de forma planera, de coloració vermellosa. Madura a finals d'estiu. Té un gust característic. Molt bona i feinerà.

- Jesusa** Madura a mitjan estiu, de coloració vermellosa. Sucosa i gustosa.

- De Capoll Llarg** Poma grossa, de coloració vermellosa. Madura a principis de juliol.

- Valenciana** És una poma d'estiu, madura a mitjan juliol, groga amb ratlles vermelles, dimensions mitjanes. Gust interessant.

- Fogassa** Poma tardana, de bona mida, coloració verda amb galtes brunes. Forma planera. Interessant per a cuinar.

- Cor Gelat** Poma d'estiu, de bones dimensions i bon gust, de vegades presenta zones vidrenques a la polpa.

Tant l'elecció de les varietats de figueres, com l'aportació del material vegetal per a la reproducció es fruit de la col·laboració amb en **Montserrat Pons**, una destacada autoritat en el coneixement de les figueres en general i de les Illes en particular, en aspectes tant variats com la seva descripció, cultura, etnologia, genètica,... gestionant a més, una estimable col·lecció de figueres a **Son Mut Nou**, que formen el **Banc de Conservació de l'espècie més important de l'estat i una referència mundial**.

Les varietats que s'ofereixen són interessants per les seves característiques de conreu, data de maduració o excel·lència gastronòmica, tenguent cura que no fossin les més comunes i extesses.

PERERES

- Canari *** Fruit de tamany mig, de color groc, sucós, madura dins l'estiu.

- De Vidre *** Arbre molt vigorós de gran longevitat i molt productiu. Fruit de tamany mig, de color groc verdós; madura entre el 15 i el 20 de juliol.

- Permanyer de Sóller *** Arbre molt vigorós que agafa un gran tamany; propi dela vall de Sóller. Molt productiu. El fruit és gros i s'ha de recollir abans de la maduració, a finals d'agost.

- Fina *** De Menorca: fruit de color groc intens amb punts; maduració escalonada. Molt sensible al motejat.

- Catalana *** De Menorca: fruit de color verd grogós, amb alguns punts. Maduració del 15 al 25 d'agost.

- Perot *** De Menorca; fruit de bon tamany de color groc verdós, madura la primera quincena de novembre.

- Claudia Grossa *** Pruna de bon tamany, de color groc, madura a mig estiu.

- De Sant Joan** Pera primerenca com indica el seu nom, cosa que la fa prou interessant És de dimensions mitjanes i de color verd grogós.

- D'aigua primerenca** Fruit gros, color verd amb zones pigades de vermell, molt sucós i flux. Madura a principis de juliol.

- D'aigua** Fruit mitjancer, de color verd, allargat, molt dolç, sucós, vigorós i d'entrada en producció tardana. Madura a finals de juliol.

- Moreta** Fruit petit, color verd obscur amb una galta molt vermella. Polpa un poc llenyosa. Madura a mitjans juliol.

- De la nau** Fruit petit, verd amb una petita galta vermella. Té forma de carabassa de vi. Madura a mitjans juliol.

- Perot** Fruit gros, color groc, consistència i sabor molt comuns. Madura a finals de juliol.

- De la reina** Fruit mitjancer, verd grogós, dolç, sucós i de poca conservació. Madura a finals de juliol o principis d'agost.

- De la cuina** Fruit mitjancer color groc verdós amb una galta vermella. Bona qualitat. Madura a finals de juliol o principis d'agost.

ALBERCOQUERS

- Bord capona** Fruit de mida mitjana, poc dolç, polpa pastosa i sense fil. Bo per fer confitura i coques. Poca conservació. Madura a mitjans juny.

- Galta vermella tardà – Pinyol dolç** És el tradicional albercoc de galta, molt bo i saborós, madura a mitjans juliol.

- Inquer** Fruit gros, poc dolç, pastós, de maduració tardana (finals de juliol).

- Lluentó** Fruit mitjà o petit. Molt sucós, dolç i aromàtic. Millor consumir-lo en fresc. És primerenc, madura dins el juny.

- Moscatell** Fruit de dimensions discretes, de bon gust, madura a principis de juliol.

- Taronjal** Clàssic albercoc, destacat per la seva mida i bona presència.

- Morro de bou** Albercoc d'excel·lents qualitats organolèptiques, mida mitjana. Madura la primera quinzena de juliol.

CIRERERS

- Blanca** Fruit de dimensions mitjanes. Color vermell clar. Poca consistència i conservació.

- Camosa** Cirera de mitja temporada, inici de juny. Polpa de mitjana a forta.

- De capellà** Cirera primerenca. Negrosa, molt bona. Dimensions mitjanceres.

- Primerenc d'abril** Cirera extra primerenca, madura més o menys per Sant Jordi. Color vermell clar i mida discreta.

- De sarró** Cirera tardana, petita, molt bona, crocanta. Arbre vigorós.

PRUNERES

- Clàudia verda** Fruit de mida mitjana a grossa, pell verdosa. Madura el mes de juliol.

- Coll de brocal** Fruit petit o mitjancer, pell verda, polpa groga. Forma de pera, pinyol desferrat. Madura a finals de juliol, principis d'agost.

- Cor de bou** Pruna grossa amb forma de cor, molt característica. Madura a finals de juliol. És interessant per la seva mida, gust i època de maduració.

- De collet negra** Pruna grossa, de color fosc, forma de pera. Bona qualitat. Madura pel juliol.

- De frare blanc** Pruna grossa, color blanc brut, polpa groga, pinyol desferrat. Madura a mitjans estiu.

- De frare roig** La pruna més coneguda de les locals, mida mitjancera, forma allargada, de color vermell. Madura el juliol.

- De frare verd** Fruit gros, pell verda i polpa groga, pinyol desferrat. Forma allargada. Madura el setembre.

- Fresa** Fruit gros de color vermell obscur, polpa vermella molt sucosa amb gust característic. Madura dins el juliol.

- Japonesa groga** Fruit groc ataronjat, de dimensions mitjanceres, molt productiva, madura dins el juliol.

- Japonesa vermella** Pruna mitjancera o petita, color vermell obscur, molt bon gust. Madura a finals de juliol.

- Mamelitos** Pruna primerenca, de color vermell, mida discreta.

- Modronya** Fruit rodó i petit, de pell violàcia, polpa verda. Pinyol desferrat. Madura a finals de juliol.

- Plátano** Fruit mitjancer, pell marbrada, molt vigorosa i productiva. De vegades es fa servir com a patró.

- Sant Joan** Fruit petit i rodó, de pell vermella i polpa groga. Sucós, poca conservació. Madura a finals de juny.

- De la sang** Fruit de mida discreta, el seu suc és vermell com la sang, d'aquí el seu nom.

ALTRES

- Atzerola blanca** Fruit de dimensions mitjanes i de coloració groguenca.

- Atzerola vermella** Fruit de mida mitjancera i de coloració vermella.

- Codony mallorquí** Fruit de bones dimensions, pell llisa de color groc encès.

- Codonya mallorquina** Fruit de mida mitjana, groc clar, pelut, i un poc xato, molt aromàtic.

- Cydonia** Fruita rara de grans dimensions, groga, molt aromàtica, s'ha de cuinar.

- Nespla mallorquina** Fruit de mida petita, molt gustós.

- Nesprer blanc** Fruit de mida discreta, coloració clara i polpa blanca.

- Nesprer Primerenc** Fruit allargat, madura a finals d'abril o a principis de maig.

- Nesprer gros** Fruit molt gros i bo, de maduració tardana.

- Nesprer rodó** Fruit molt rodó, de maduració mitjana.

- Servera mallorquina** Fruit petit, madura a finals d'estiu.

- Magrana tendral** Fruit de bones dimensions, molt gustós i amb poc pinyol.

- Caqui petit** Caqui de mida petita, molt productiu, excel·lent.

- Caqui gros** Fruit de bones dimensions i de color vermell fosc.

- Caqui hivernal** Caqui de dimensions discretes, aguanta a l'arbre fins a la tardor, quan aquest ja no té fulles.

Per a mes informació de cultiu i característiques de les figueres recomenam el llibre **"Les Figueres a les Illes Balears"** Autor i editor: **Montserrat Pons i Boscana**. Llibreria Mallorca. (Pça. Santa Eulàlia, 11, Palma) T. 971 728 453 Llibreria Roca. (C. Parroquia, 2, Lluçmaïor) T. 971 660 867